

פרשת כי תצא - דברים פרק כב

ּ כֵּי תִבְנֶה בַּיִת חָדְּשׁ וְעֲשִׂית מֵעֲקֵה לְנֵגֶּדְ וְלְא־תָשֵׂים דָּמִים ּ בִּבִיתֶּדְּ כִּי־יִפְּל הַנֹפֵל מִמֶּנוּ:

מלות חמורות וספרי רכה; חולין קמב.): (ח) בי תבנה בית חדש. אם קיימת מלות שלוח הקן סופך לבנות בית חדש ותקיים מלות משקם, שמלוה גוררת מלוה (אבות ד:ב) ותגיע לכרם ושדה ולבגדים נאים, לכך נסמכו פרשיות הללו (שנחומא א):

מעקה. גדר סביב לגג. ואונקלוס תרגם חיקא, כגון חיק שמשתר מה שבתוכו: בי יפול הגופל. ראוי זה ליפול, ר ואטפ"כ לא תתגלגל מיתתו של ידך, שמגלגלין זכות ט"י זכאי וחובה ע"י חייב (ספרי רכט; שבח לב.): (ט) בלאים. ש

בן איש חי שנה שניה פרשת פינחס

א. המניח גגו בלא מעקה ביטל מ"ע ועבר על לא תעשה דכתיב ולא תשים דמים בביתך, ולאו דוקא גג אלא כל מקום שאפשר ליכשל בו ולבא לידי סכנה כגון שיש לו בור בחצירו בין יש בו מים בין אין בו מים, חייב מן התורה לעשות לו מחיצה גבוה עשרה טפחים או יעשה לו כסוי כדי שלא יפול אדם שם, וכן כל מכשול שיש בו סכנת נפשות מצות עשה להסירו ולהשמר ממנו שנאמר השמר לך ושמור נפשך, ואם לא הסיר המכשולות המביאים לידי סכנה ביטל מצות עשה ועבר על לא תשים דמים בביתך, והנזהר, עליו תבא ברכת טוב:,

מו: ארבעה אבות פרק ראשון בבא קמא פרק הזיקא מדרבי נתן דתניא י'רבי נתן אומר "מניין שלא יגדל אדם כלב רע בתוך מון מאן ימיין שלא יגדל אדם כלב רע בתוך מון מאן ימיין שלא יגדל אדם כלב רע בתוך מון מאן ימיין מולם רעוע בתוך ביתו ת"ל מון ואל יעמיד סולם רעוע בתוך ביתו ת"ל מון ומייין מון ביתן מון מון מון בביתך: מתני"- המשה

בן איש חי שנה שניה פרשת פינחס

ב. גובה המעקה אין פחות מעשרה טפחים כדי שלא יפול הנופל ממנו, וצריך שתהיה המחיצה חזקה כדי שישען אדם עליה ולא תפול, שאל"כ נמצא זה עושה מכשול יותר לנפילה, ויש בני אדם בעבור נוי ויפוי הבית עושים גובה המעקה חמש או שש טפחים, וצריך להזהירם שלא יסמכו על זה אלא ישלימו לעשרה:

בן איש חי שנה שניה פרשת פינחס

. הזהירה תורה כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך ולא תשים דמים בביתך כי יפול הנופל ממנו, וזו היא מ"ע מן תרי"ג מצות שחייב האדם לעשות מעקה לגגו, ואף על גב דתשמיש הגג הוא תשמיש דאקראי, אם הבית שתחת הגג הוא בית דירה ותשמיש קבע חייב לעשות מעקה לגג, אבל אם הבית שתחת הגג אינו בית דירה אלא הוא בית אוצרות ובית הבקר וכיוצא, דהוא תשמיש דאקראי, נמצא הגג הוא אקראי דאקראי וה"ז פטור מן המעקה, ועיין כנה"ג ח"מ הגהב"י אות י"א וחק"ל ח"מ ח"ב סי' צ"א דף קס"ד ע"ב, ובסה"ק רב פעלים כתבתי בענין זה בתשובה בס"ד, ומיהו אם גג בית האוצר הוא בצד ביתו ובימי הקיץ ישנים שם על גג זה של בית האוצר, חייב במעקה:

בן איש חי שנה שניה פרשת פינחס

ר. ישתדל כל אדם לקבוע מעקה שלו בידו ולא יעשה ע"י שליח, כי מצוה בו יותר מבשלוחו, וקודם הברכה יאמר ליקבה"ו וכו' ויהי נועם וכו', ואח"כ יברך אקב"ו לעשות מעקה, כמ"ש הרמב"ם ז"ל הלכות ברכות פי"א:

בן איש חי שנה שניה פרשת פינחס

ה. בית של שותפים חייב במעקה, שנא' כי יפול הנופל ממנו לא תלה הכתוב אלא בנופל. ובתי כנסיות ובתי מדרשות גגותיהם פטורים ממעקה מפני שאינם עשוים לדירה:

בן איש חי שנה שניה פרשת פינחס

- ו. כל בית שאין בו ד' אמות על ד"א פטור גגו מן המעקה, מפני שאינו בית תשמיש ואינו ראוי לדירה וא"כ הבית עצמו הוי תשמיש אקראי והגג שלו אקראי דאקראי ולהכי פטור:
  - בן איש חי שנה שניה פרשת פינחס
- ז. פה עירנו בגדאד דרכם לעשות מרתף תחת קרקע החצר, וגג המרתף הוא עצמו החצר, שהגג עשוי כיפה של אבנים ובתוך הכיפה עושים חלון פתוח כדי שיבוא אורה מן החצר למרתף, וסותמין החלון בכסוי עשוי בשפודין של ברזל מסורגין זב"ז שמהם תתכנס האורה למרתף, ובסה"ק רב פעלים נשאלתי אם צריך לברך כשיניח זה הכסוי שקורין בערבי פנגר"א, והעלתי דאין לברך, כי הבאתי שם דברי הרב חיי אדם כלל ט"ו סעיף כ"ד באר שבחצר דאין לברך, וכתב טעם על זה יע"ש, ואנא עבדא אמרתי טעם כי זו הסתימה שעושה לאויר זה של המרתף הפתוח בקרקע החצר הוא צריך לה בלא"ה כדי שילך ויעמוד על גביו, דאפילו אם לא היה בו עומק עשרה טפחים ג"כ היה מוכרח לעשות זה הכסוי של הפנגר"ה כדי לדרוס שם, ולכן לא יברך אקב"ו לעשות מעקה, דלאו בשביל מעקה בלבד הוא עושה אלא כדי להשתמש ע"ג החלל ג"כ, ועוד דאפשר לומר דלא משתמע לשון מעקה על כסוי אלא על מחיצה ואיך יברך לעשות מעקה, ואין ג"כ, ועוד דאפשר לומר דלא משתמע לשון מעקה על כסוי אלא ברכה:

חַיֵּי הַלְכוֹת מְזוּזָה וּמַעֲקֵה / כְּלָל טו אָדָם

כד וּכְשָׁהוּא יוֹצָא מִפְּתָח בִּיתוֹ, אָם הוּא דָּר בְּעַלְיָה, יָשִׁים אַל לְבּוֹ לְהַשְׁגִּיחַ אם יַשׁ מְּחִיצָה סְבִיב הַמַּדְרֵגוֹת שֵׁיוֹרֵד בָּה, כְּדִין מִעֲקָה (דאף על גב דאיתא בספרי, הביאו הכסף משנה בפרק י״א מהלכות רוצח, אם כן למה נאמר ״גגן״, פרט לכבש, נראה לי דרוצה לומו המקום שעולין וייורדים בו, אבל שאר הצדדים חייב, דלא גרע מבור). וְאָם יֵשׁ לוֹ בּּוֹר וּבְאַר בְּחַצְרוֹ, יַשְׁגִּיתְ שֶׁיִהְיָה סָבִיב לוֹ חֻלְיָה גָּבַה עֲשֶׁוֹה טְפָּחִים אוֹ כְּסוּי כָּרָאוּי כְּדֵי שָׁלֹא בָּפוֹל בּוֹ אָבָס אוֹ לֹא, וְכַן כָּל מִכְשׁוֹל שֵׁיֵשׁ בּוֹ סְכָּנַת נְפְשׁוֹת מִצְנַת יְּשָׁה לְּדָּ מְשֹׁר וֹלְהַשְּׁמֵר מִמְּנוֹ וּלְהָזָּהַר בַּדָּבֶר יָבָה, שֻׁנָּאָמֵר, (דברים ד׳, ט׳): ״הִשְּׁמֹר לְּדְּ שְׁמֹי בְּמִים הְּמִבוֹ דְּתָבִיתְ הַבְּיִב הְבָּיִב וֹ מִבְּטֹ מְצָתַה וְעָשֵׁה לְבָּיִ שְׁבָּיֹן מְבָּרְיוֹ עָל עֲשִׂיִתְן, וְשְׁהַ לֹא תָשִׁים דְּמִים הְיִבר כֵּב, חִי, וַנְרְאָה לִי, דְּאִין מְבָּרְכוֹן עַל עֲשִׂיָתוֹ, עַּעְשֹׁה וֹנְבְבָּי בְּבִּים בְּבָּים בְּעַל מִצְנַת עַשְׁה מִבְּרָ יִבְּה מִשְׁה מִבּרְ, המם בהדיא כתיב ״ועשית מעקה״, אבל להסיר במר בוּ תִעשה, כדאיתא בספרי, ״אין לי אלא גג, מנין לובות בורות, תלמוו המעיקה בוּבת בלא תעשה, כדאיתא בספרי, ״אין לי אלא גג, מנין לובות בורות, תלמוד העיקר הוא שעובר בלא תעשה, כדאיתא בספרי, ״אין לי אלא גג, מנין לובות בורות, תלמוד

לומר: "לא תשים". ואף על גב דהרמב"ם והשלחן־ערוך כתבו דעובר מצות עשה ד"שמר נפשך" אין מברכין על עשה זו, שאינה מיוחדת על זה, אלא היא כללית, והמדקדק ברמב"ם וטור ושלחן ערוך בחושן משפט סימן תכ"ז יראה להדיא רכן הוא). וּשְאָר דְּכָרִים הָאַסוּרִים מִשׁוּם סַכְּנָה. בּעָר בחושן משפט סימן תכ"ז יראה להדיא רכן הוא). וּשְאָר דְּכָרִים הָאַסוּרִים מִשׁוּם סַכְּנָה. בַּעָר או״ה כָּלֶל ס״ח:

כה הָעוֹשֶׁה מַעֲקָה לְגַגּוֹ שֶׁל בֵּית דִּירָה, מְכָרֵךְ ״אֲשֶׁר קְּדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹחָיוֹ וְצִנְּנִּיּ לְעַשׁוֹת מַעֲקָה״ (כן כתב הרמב״ם) וּנוֹ, וְנְרָשֶׁה לִי, אֲפָלוּ לְדִידְן מְכְּרְכִין ״לַעֲשׁוֹת מַעֲקָה״ (כן כתב הרמב״ם) וּנוֹ, וְנְרָשֶׁה לִי, אֲפָלוּ לְדִידְן מְכְּרְכִין ״לַעֲשׁוֹת מְעֲקָה״ (כָן מוּכָּח בְּרַ") בְּפְּסְחִים וּ״בְאַבוּדְרָהם״. וְדַוֹקָא בִּיתוֹ אוֹ אֲפָלוּ שֻׁפְּפִין, אֲבָל בֵית אוֹצְרוֹת (ומה שִּקשה ממווה, עִיין סמ״ע) וּכָקָר אוֹ בֵּיִת שָׁאֵין בּוֹ ד׳ אֲמּוֹת עֵל ד׳ אֲמּוֹת עֵל ד׳ אֲמוֹת נֵל בְּרְעֵיל בְּמְזוּוָה, וְכֵן בָּמִי־ בְּנִילְ בְּרִיבוֹת בְּטוּרִים, שֶׁאִינֶם עֲשוֹיִן לְרִירָה. גֹבָה הַמַּעֲקָה אֵין בְּחוֹת מִיּוּ״ד טְפָחִים. וִהְּהָרֵה חֲוַכָּה כִּדִי שִׁיִּשְׁעַן אָדָם עַלִּיה וֹלֹא תּפּוֹל:

Building a fence:

Is one allowed to have a porch without a gate?

How about temporarily?

What about the roof, if used occasionally?

Does the rule apply to an open pool, is there a Torah obligation to have it gated? (next week)

Source:

פרשת כי תצא - דברים פרק כב

ר כֵּי תַבְנָהֹ בַּיָת חָדָשׁ וְעֲשַׂית מֵעֲקָה לְנַנֵּדְּ וְלָא־תָשֵּׁים דְּמִים -בְּבִיתֶּךְ כִּי־יִפָּל הַנֹפֵּל מִמֵּנוּ:

כאן נצטוינו במצות עשה מן התורה לעשות מעקה בגג הבית, או במרפסת הבית, כדי שלא יפול משם אדם ויפצע או יהרג.

The Torah (Devarim 22) states: "When you build a new house, you shall make a railing for your roof; and you shall not put blood in your home if one falls from it."

This refers to the positive Torah commandment of building a railing around the roof of a house or a porch or balcony so that one does not fall from there and become injured or die.

Rambam:

ֹ מִצְוַת עֲשֵׂה לַעֲשׂוֹת אָדָם מַעֲקֶה לְגַגּוֹ שֶׁנֶּאֶמַר (<u>דברים כ״ב:ח״</u>) וְעָשִּׁיתָ מַעֲקֶה לְגַגָּך. וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה בֵּית דִּירָה. אֲבָל בֵּית הָאוֹצְרוֹת וּבֵית הַבָּקָר וְכִיּוֹצֵא בָּהֶן אֵינוֹ זָקוּק לוֹ. וְכָל בַּיִת שֶׁאֵין בּוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת עַל אַרְבַּע אַמּוֹת פָּטוּר מִן הַמַּעֲקֶה

בַּיִת שֶׁל שְׁנֵי שֻׁתָּפִין חַיָּבִין בְּמַעֲקֶה שֶׁנֶּאֱמֵר (<u>דברים כ״ב:ח׳)</u> כִּי יִפּּל הַנֹּפֵל מִמֶּנוּ לֹא תָּלָה אֶלָּא בְּנוֹפֵל. אִם כֵּן לָמָּה נָאֱמַר (<u>דברים כ״ב:ח׳) גַּ</u>גֶּךְ לְמַעֵט בָּתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת לְפִי שָׁאֵינֵן עֲשׂוּיִים לְדִירָה

Biblical obligation:

ועשית מעקה לגגך ולא תשים דמים בביתך כלומר, חייב אדם לעשות בגג הבית מעקה, בכדי שלא יפול הנופל ממנו. שהיא מצות עשה מן התורה.

"And you shall make a fence for your roof so that you shall not place blood in your house," meaning that one is obligated to erect a fence around his roof so that no one falls off of it. We have also explained that this is a positive Torah commandment.

מי שאינו עושה מעקה עובר בעשה ובלאו

ומי שאינו עושה מעקה לגגו, מלבד מה שביטל מצות עשה מן התורה, עובר גם בלאו, כלומר, עובר על מצות לא תעשה, שנאמר "ולא תשים דמים בביתך."

Whoever Does Not Make a Fence Transgresses a Positive and Negative Commandment

If one does not erect a fence around his roof, besides for not fulfilling a positive Torah commandment, he also transgresses the Torah prohibition of "And you shall not put blood in your house."

Philosophical question:

ולכאורה יש לשאול, שמאחר וה' יתברך הוא הגוזר על האדם מה שיהיה איתו, אם כן מדוע צוה עלינו לעשות מעקה כדי שלא ניפול? והסביר זאת אחד מרבותינו הראשונים בספר החינוך, שאף על פי שה' יתברך הוא הגוזר על האדם חיים או מוות, ולא יפול הנופל מן הגג אלא בגזירה מאת ה' מן השמים, וכמו שאמרו רבותינו, "אין אדם נוקף אצבע מלמטה אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה", אף על פי כן צריך האדם לשמור את עצמו מן המקרים הנהוגים בעולם. כי האל ברא את עולמו ובנה אותו על יסודות עמודי הטבע, וגזר שתהיה האש שורפת, ושהמים יכבו את האש. וכמו כן יחייב הטבע שאם תפול אבן גדולה על ראשו של האדם תרוצץ את מוחו. או אם יפול אדם מראש הגג הגבוה לארץ, ימות. והוא ה' ברוך הוא, חנן גופות בני האדם, ונתן בהם נשמת חיים, בעלת דעת, שתדע גם לשמור על הגוף מכל פגע. ואחרי שהאל שיעבד את גוף האדם לטבע העולם, צוה עליו לשמור את עצמו מן המקרה הטבעי, כי הטבע שהאדם מסור גידו, יעשה פעולתו על האדם, אם לא שהאדם ישמור על עצמו שלא יפגע בצורה טבעית.

כלומר, מסביר בעל ספר החינוך, שאף על פי שלא יגיע לאדם דבר רע או טוב בלי שיגזרו עליו כן מן השמים, בכל זאת הקדוש ברוך הוא קבע בעולמו שיונהג בדרך הטבע, ולכן מי שלא ישמור את עצמו מן המקרים הרעים, כגון החמה והצינה, בהכרח תגיע אליו הרעה. וכמו שאמרו רבותינו (כתובות ל.), "הכל בידי שמים, חוץ מצינים ופחים", כלומר, כל החולאים שיבואו על האדם, לא יבואו אלא בגזירת הבורא, חוץ ממחלות הנגרמות מקור וחום, שהאדם לא שומר את עצמו כראוי מהם, ולכן נעשה חולה.

The seemingly obvious question is: If Hashem decrees what will happen to every person, why did He command us to make a railing so that one does not fall? The Sefer Ha'Chinuch (the author of which is unknown but is certainly among the great Rishonim; the author explains possible reasons behind the Mitzvot of the Torah) writes: "Although Hashem is the one who decrees life or death upon an individual and one will not fall from a roof unless this has been decreed by Hashem in Heaven based on what our Sages tell us that 'one does not bang his finger in this world unless this has been announced (decreed) in the Upper Realms,' nevertheless, one must protect himself from occurrences which happen in this world, for Hashem has created this world and built it upon the foundations of nature. He has decreed that fire burns and that water extinguishes fire. Likewise, nature also calls for one's head to be smashed if a large stone falls on it or that if one falls from a roof at a high elevation, this individual will die. Hashem has graced the physical bodies he created with a living soul which knows and understands how to protect the body from harm. After Hashem subjugated the body to the laws of nature, Hashem also commanded it to protect itself from naturally harmful occurrences, for the nature one's body is bound by will carry out its laws on the body of man if one does not protect one's self from being harmed by nature."

The Sefer Ha'Chinuch means to tell us that although no good or harm can befall a person without it first being decreed in Heaven, nevertheless, Hashem established that the world run based on nature and if one does not protect one's self from harmful occurrences, such as heat and cold, one will end up being harmed by them. Indeed, our Sages tell us (Ketubot 30a), "Everything is in the hands of Heaven besides for cold and heat," meaning that all illnesses that befall a person are decreed so by Hashem alone besides for illnesses caused by heat and cold which one will contract alone if one does not protect himself from the elements properly.

וממשיך בעל ספר החינוך ובאר נקודה נוספת:

"ואמנם יהיו מקצת בני אדם אשר המלך (ה' יתברך) חפץ ביקרם, לרוב חסידותם ודבקות נפשם בבורא ברוך הוא, המה החסידים הגדולים אשר מעולם, אנשי השם, כמו האבות הגדולים והקדושים, והרבה מהבנים שבאו אחריהם, כמו דניאל חנניה מישאל ועזריה ודומיהם, שמסר הקדוש ברוך הוא את הטבע בידיהם, כאשר ידענו, שאברהם אבינו עליו השלום הפילוהו לכבשן האש ולא הוזק. וכן ארבעת החסידים הנזכרים השליכו עצמם לכבשן האש ואפילו שיער ראשם לא נשרף. אולם רוב בני האדם מחמת החטאים, לא זכו למעלה גדולה זו. ועל כן תצוינו התורה, לשמור משכנותינו ומקומותינו, לבל יקרנו מות בפשיעתינו, ולא נסכן נפשינו על סמך הנס."

לכן צותה התורה, שישמור האדם את עצמו מן המקרים הרעים, ובראש ובראשונה צותה התורה, שיזהר האדם לעשות מעקה לגגו, כדי שלא יפול הנופל ממנו.

The Sefer Ha'Chinuch continues: "There will, nevertheless, be some people who Hashem is especially fond of because of their piety and how they cleave to Him, such as the Patriarchs and many of their descendants after them including Daniel, Chananya, Mishael, and Azarya, whom Hashem placed control of nature in their hands, for instance, as we know, Avraham Avinu was thrown into a fiery furnace and emerged unscathed. Similarly, the four righteous men we have mentioned above threw themselves into a fiery furnace and emerged without a hair on their head being scorched. However, most people do not merit this lofty level as a result of their sins. It is for this reason that the Torah commands us to protect our abodes and areas so that death does not befall us as a result of our sins and so that we do not endanger ourselves on the basis of a miracle."

It is for the above reason that the Torah commands us, first and foremost, for one to build a railing for one's roof so that no one falls from there.

Halacha:

כניסה לגג בית שאין בו מעקה

ודנו הפוסקים, אם יש איסור לעלות לגג בית שאין בו מעקה. כי בדברי מרן השלחן ערוך והפוסקים הראשונים, לא נזכר איסור בדבר כלל, רק שיש חיוב לעשות מעקה, אבל כל זמן שאין שם מעקה, אין איסור בכניסה לגג הבית. ובשו"ת "בצל החכמה" האריך בנדון זה, והביא כמה ראיות שאין איסור בדבר, כל שעולה לגג בזהירות רבה, וכדבריו פסק בספר ילקוט יוסף (שובע שמחות ח"א).

Usage of a Roof that Does Not Have a Fence around It

The Poskim discuss whether or not one may even go up to a roof that does not have a fence around it. Neither Maran HaShulchan Aruch nor any of the Rishonim make mention of such a prohibition, as all they write is that there is an obligation to erect a fence, but even if there is no such fence, there is no prohibition to go onto the roof. The Responsa "Betzel HaChochma" discusses this matter at length and brings several proofs that there is no prohibition to use such a roof, as long as on does so with the utmost caution. The Sefer Yalkut Yosef (Sova Semachot, Volume 1) rules likewise.

חיוב מעקה, הוא דוקא בגג בית שמשתמשים בבית בדרך קבע

לא צותה התורה לעשות מעקה, אלא בגג ה"בית", כלומר, דירה שדרים בה בצורה קבועה. כגון בתי דירות שלנו, או בתי מלון וכיוצא בזה. אבל בתי אוצרות, כלומר, מחסנים וכיוצא בזה, שאין רגילות לדור שם, אין חיוב לעשות מעקה על גג בתים אלה. וכמו כן בגגות רפתות וכל כיוצא בזה, אין חיוב לעשות שם מעקה.

The Obligation to Build a Fence only Applies to a House that is Used Regularly

The Torah only commands us to erect a fence around the roof of a "house," meaning a dwelling in which people reside in regularly, for instance, our houses, hotels, and the like. However, regarding storehouses and the like where it is uncommon to live in, there is no obligation to build a fence around the roofs of such houses. Similarly, one need not erect a fence around the roof of a barn and the like.

חיוב מעקה, דוקא בגג שמשתמשים בו לעתים

וכמו כן, לא צותה תורה לעשות מעקה, אלא בגג בית שמשתמשים בו מידי פעם בפעם, שחייבים לעשות שם מעקה, כל שמאחסנים שם איזה דבר וכדומה. אבל גגות משופעים, כגון גגות של רעפים, מכיון שלא משתמשים בהם כלל, וכשעולים שם לעתים רחוקות, הוא אך ורק בכדי לתקן את הגגות שלא יכנסו שם מים, אין חיוב לעשות שם מעקה. וכן מנהג ישראל בכל מקום שהם, שאינם עושים מעקה בגגות הללו.

וכן כתב רבינו הרשב"א בתשובה, שנהגו העם בכל גלילות ארצינו, שלא לעשות מעקה לגגיהם, לפי שאינם משתמשים בהם, ואינם עולים לגג אלא לתקנו ולטוח אותו בטיט. ובספר ערוך השלחן (הביא דבריו בספר ילקוט יוסף), כתב, שהגגות שהם משופעים, ואי אפשר להשתמש בהם, אין בהם חיוב מעקה.

אבל בגגות ישרים, בפרט במקום שמשמשים בהם לצורך תליית בגדים או איחסון וכדומה, יש לעשות שם מעקה כדת וכדין.

The Obligation to Build a Fence only Applies to a Roof that is Used Occasionally

Similarly, the Torah only commands us to build a fence around a roof that is used occasionally to store things there and the like. However, roofs that are on a slant, for instance, roofs made out of shingles, since these roofs are not used at all, and even when someone does go up to the roof it is only for maintenance purposes, for instance, to fix a water leak and the like, there is no obligation to build a fence around such roofs. This is indeed the prevalent custom among the Jewish nation not to erect a fence around such roofs.

The Rashba likewise writes in one of his responses that the people in our vicinities customarily do not build fences around their roofs, for they do not use them, and they only go up to their roofs to fix them and coat them with cement. Similarly, the Aruch HaShulchan (quoted by the Yalkut Yosef) writes that slanted roofs which cannot be used are exempt from having a fence.

Nevertheless, regarding straight roofs, especially those used for clotheshanging, storage, and the like, one is obligated to erect a fence around them as per Torah law. שאלה: אני דייר בבנין משותף, האם אני יכול לכפות את שאר הדיירים לעשות מעקה לגג הבית? תשובה ביארנו את מצות התורה, "ועשית מעקה לגגך", שצוונו ה' יתברך לעשות מעקה לגג הבית, כדי שלא יפול ממנו אדם.

וכתב רבינו הרמב"ם, שכל המבטל מצות מעקה, ביטל מצות עשה שנאמר "ועשית מעקה לגגך", ועבר על מצות לא תעשה שנאמר "ולא תשים דמים בביתך."וכן מרן השלחן ערוך, הוסיף סימן מיוחד בסוף חיבורו הגדול ה"שלחן ערוך", ובו ביאר את הלכות מעקה, וכן שאר הלכות שמירת הנפש, והוא סימן תכ"ז בסוף חלק חושן משפט. ושם (סעיף ו) פסק מרן בזו הלשון:

"כל המניח גגו בלא מעקה, ביטל מצות עשה ועבר על מצות לא תעשה, שנאמר ולא תשים דמים בביתך." והנה לגבי גג ששייך לכמה שותפים, כמו גג של בנין משותף, לכאורה יש לומר שאין חיוב לעשות שם מעקה, שהרי נאמר בתורה "ועשית מעקה <u>לגגך</u> ,"ולא נאמר "ועשית מעקה לגג", משמע, שבאה התורה לחייב רק את היחיד לעשות מעקה לגג <u>שלו</u> ,אבל גג של שותפים, יש לפוטרו מן המעקה.

אולם רבינו הרמב"ם (בפי"א מהל' רוצח ושמירת הנפש) כתב בזו הלשון: "בית של שני שותפין, חייב במעקה, שנאמר "כי יפול הנופל ממנו", לא תלה אלא בנופל, אם כן למה נאמר בגגך?, למעט בתי כנסיות ובתי מדרשות לפי שאינן עשויים לדירה."

כלומר, לעולם, הנקודה הקובעת אם יש חיוב בעשיית מעקה או לא, היא האם יש חשש שיפול מישהו מן הגג. ומה שנאמר בתורה בלשון "מעקה לגגך", הוא משום שמיעטה התורה בתי כנסיות ובתי מדרשות, שאין חובה לעשות מעקה בגג שלהם, משום שבתי כנסיות אינם עשויים לגור שם בקביעות, ואין חיוב לעשות מעקה, אלא בגג של בית שגרים שם בקביעות. וכן פסק מרן השלחן ערוך (סעיף ג).ולכן בודאי שדייר אחד יכול לכפות את שאר דיירי הבנין על מצות מעקה, (וגם בלא טעם זה, מאחר והמנהג לעשות מעקה, הרי הוא רשאי לכופם על זה).

ולסיכום :בנין משותף, חייבים כל הדיירים להשתתף ולעשות מעקה לגג הבנין, כדי שלא יפול משם אדם A Railing Around the Roof of an Apartment Building:

Question: I live in an apartment building. Can I compel the other tenants of the building to make a railing around the building's roof? There are six neighboring families residing in our building. Some of the residents are interested in building a fence around the building's roof while others oppose this idea claiming that the roof is barely in use, besides for storage purposes and the occasional maintenance of the solar heating tank. In addition, the opposition also claims that whoever is supposed to get hurt by Heavenly decree will get hurt even with a fence around the roof and whoever is not supposed to get hurt will be spared from harm even without a fence. Whose claims are correct in this matter, the residents in favor of the fence or those opposed to it?

Answer: we have discussed the positive Torah commandment to build a railing for one's roof so that no one falls from it.

The Rambam writes that one who does not build a railing around his roof has nullified the positive commandment of "And you shall make a railing for your roof" and has transgressed the negative Torah commandment of "And you shall not place blood in your home."

Indeed, Maran Ha'Shulchan Aruch added a special Chapter at the end of his epic work, the Shulchan Aruch, where he explains the laws of building a railing and other laws regarding protecting one's life; this is Chapter 427 of Shulchan Aruch Choshen Mishpat, the final chapter of the Shulchan Aruch. There in Section 6, Maran writes as follows: "One who leaves one's roof without a railing has nullified a positive commandment and transgressed a negative commandment, as the Torah states, 'And you shall not place blood in your home."